

Sygn. akt III AUa 1470/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda
Sędziowie:	SA Bogdan Świerk SA Elżbieta Czaja (spr.)
Protokolant: stażysta Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 19 lutego 2014 r. w Lublinie

sprawy S. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji S. W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 23 października 2013 r. sygn. akt IV U 203/13

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1470/13

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 17.01.2013 r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił S. W. prawa do wcześniejszej emerytury motywując to brakiem dowodu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez okres 15 lat.

Od decyzji tej odwołanie złożyła S. W. wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury, gdyż od dnia 02.10.1969 r. do 06.10.1973 r. wykonywała prace w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wyrokiem z dnia 23 października 2013 roku Sąd Okręgowy w Siedlcach oddalił odwołanie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny. S. W. urodzona dnia (...) złożyła w dniu 07.01.2013 r. wniosek o emeryturę. Organ rentowy uznał za udowodniony staż ubezpieczeniowy w rozmiarze 28 lata, 7 miesięcy i 24 dni okresów

składkowych i nieskładkowych, w tym 13 lat i 1 dzień okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie uznał okresu pracy ubezpieczonej w (...) Fabryce (...) w okresie od dnia 02.10.1969 r. do 06.10.1973 r. jako pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W spornym okresie S. W. została zatrudniona od dnia 02.10.1969 r. na stanowisku ucznia nauki zawodu ślusarza. Nauka miała trwać do dnia 30.09.1972 r. W dniu 01.09.1973 r. ubezpieczona została przeniesiona na stanowisko pomocy galwanizera. Z dniem 06.10.1973 r. pracodawca rozwiązał z S. W. (wtedy T.) umowę o pracę.

Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie jest uzasadnione. Zgodnie z art. 184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz.1118 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W ocenie Sądu Okręgowego S. W. nie spełniła powyższych warunków. Udowodniła ponad 20 lat okresów składkowych lecz nie udowodniła 15 lat okresów pracy w szczególnych warunkach. Sąd dał wiarę zeznaniom ubezpieczonej, że w okresie od dnia 02.10.1969 r. do 06.10.1973 r. była zatrudniona w (...) Fabryce (...), a od dnia 01.09.1973 r. pracowała w galwanizerni. Sąd nie dał jednak wiary zeznaniom ubezpieczonej i świadka B. K., że przez cały okres zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy była zatrudniona jako galwanizer. Przeczą temu zebrane w sprawie dokumenty, a zwłaszcza akta osobowe ubezpieczonej. Wynika z nich, że od dnia 02.10.1969 r. do 30.09.1972 r. S. W. była zatrudniona jako uczeń nauki zawodu ślusarza. Sąd Okręgowy podzielił wykładnię Sądu Najwyższego wyrażoną w wyroku z dnia 22.08.2012 r. sygn. akt I UK 130/12 zgodnie, z którym okres nauki zawodu odbywanej przed dniem 1 stycznia 1975 r. w ramach umowy zawartej na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 226) był w rozumieniu prawa ubezpieczeń społecznych okresem zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Nie jest to jednak wystarczające do uznania tych okresów za okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach w myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Jak wynika z zeznań ubezpieczonej pracowała ona w wymiarze 7,5 godziny. Nie był to więc pełny wymiar czasu pracy. Prace w galwanizerni ubezpieczona wykonywała przez okres 1 miesiąca i 6 dni. Nie legitymuje się zatem okresem 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na mocy art.477¹⁴ par.1 k.p.c. orzekł jak w wyroku.

Apelację od powyższego wyroku złożyła wnioskodawczyni zaskarżając wyrok w całości, zarzucając :

- sprzeczność ustaleń z treścią zebranego materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że nie wykonywała pracy w warunkach szczególnych w okresie od 2 października 1969 do 1 września 1973 pomimo, że z jej wyjaśnień i zeznań świadka wynika jednoznacznie, że pracę taką wykonywała.

Podnosząc powyższe wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku i ustalenie, że wykonywanie pracy w okresie od 2 października 1969 do 1 września 1973 było wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach, a także o uchylenie decyzji ZUS w S. z dnia 17 stycznia 2013 roku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i aprobuje argumentację prawną przedstawioną w motywach zaskarżonego wyroku a więc nie zachodzi potrzeba ich szczegółowego powtarzania.

Sąd I instancji poczynił niewadliwe ustalenia faktyczne, wyprowadził z nich słuszne wnioski i zastosował obowiązujące przepisy prawa materialnego. Zarzuty apelacji, nie są zasadne. Sąd Okręgowy po przeprowadzeniu postępowania dowodowego prawidłowo przyjął, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do ustalenia, że w okresie od 02.10.1969 r. do 1 września 1973 r. S. W. wykonywała pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w rozmiarze skutkującym przyznaniem emerytury w wieku obniżonym.

Jak ustalił Sąd Okręgowy, w tym spornym okresie wnioskodawczyni była zatrudniona w (...) Fabryce (...), przy czym dopiero od dnia 01.09.1973r pracowała w galwanizerni. Sąd Okręgowy słusznie zwrócił uwagę na niewiarygodność twierdzeń ubezpieczonej, a także świadka B. K., co do tego, że wnioskodawczyni przez cały okres zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy była zatrudniona jako galwanizer. Przeczą temu zebrane w sprawie dokumenty, a zwłaszcza akta osobowe ubezpieczonej, które wskazują, że od dnia 02.10.1969 r. do 30.09.1972 r. S. W. była zatrudniona jako uczeń nauki zawodu ślusarza.

Z zawartej w dniu 2 października 1969 roku umowy wynika jednoznacznie, że zakład pracy zobowiązał się do szkolenia wnioskodawczyni w zawodzie ślusarza, wnioskodawczyni miała wykonywać pracę wskazaną przez instruktora i pod jego kierownictwem.

Dopiero na podstawie pisma z dnia 31 sierpnia 1973 roku, z dniem 1 września 1973 roku wnioskodawczyni została przeniesiona do pracy w galwanizerni w charakterze pomocy galwanizera. W dniu 18 września 1973 roku, wobec nie wyrażenia zgody przez Poradnię Higieny Pracy na zatrudnienie wnioskodawczyni w galwanizerni i odmową podjęcia pracy w dziale mechanicznym, zakład pracy rozwiązał umowę o pracę za dwutygodniowym wypowiedzeniem z dniem 6 października 1973 roku.

W wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 22 lutego 2012 roku (III AUa 1734/11 LEX Nr 112935) wyrażony został następujący pogląd - „reguły dowodzenia w procesie cywilnym (art. 232 k.p.c.) zobowiązują strony do wskazywania dowodów, z których wywodzą one skutki prawne. Zasada ta znajduje także zastosowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, których przedmiotem są odwołania od decyzji organów rentowych. Oznacza to, że w sprawie wnioskodawczyni powinna wykazać, iż stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w spornym okresie pracowała w warunkach szczególnych. . Same zeznania świadków, z uwagi na szczególny i wyjątkowy charakter wcześniejszej emerytury, nie mogą przesądzać o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach, gdy nie znajdują potwierdzenia w dokumentach pracowniczych zgromadzonych w sprawie.

Pogląd ten Sąd Apelacyjny w Lublinie w pełni podziela.

Dodać należy, że zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 22.08.2012 r. sygn. akt I UK 130/12 okres nauki zawodu odbywanej przed dniem 1 stycznia 1975 r. w ramach umowy zawartej na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 226) był w rozumieniu prawa ubezpieczeń społecznych okresem zatrudnienia w ramach stosunku pracy Nie jest to jednak wystarczające do uznania tych okresów za okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach w myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zwrócić także należy uwagę, że w świetle obowiązujących w tym okresie przepisów dotyczących zatrudniania młodocianych, w tym ustawy z dnia 2 lipca 1958 roku o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. z dnia 21 lipca

1958 r.), oraz uchwały Rady Ministrów z dnia 26 września 1958 roku w sprawie zatrudniania młodocianych przez zakłady pracy w celu nauki zawodu, przyuczania do określonej pracy i odbycia wstępnego stażu pracy (M.P. z dnia 17 października 1958 r.), rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 września 1958 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym, - zatrudnianie młodocianych było zabronione przy pracach, wymienionych w wykazie prac wzbronionych młodocianym, wymienionych w załączniku do rozporządzenia. Zgodnie z § 2 rozporządzenia zakład pracy był obowiązany wywiesić w każdym oddziale na miejscu widocznym wykaz stanowisk (funkcji) roboczych, na których zatrudnianie młodocianych jest zabronione.

Pod pozycją 64 załącznika wymienione zostały prace: przy galwanicznym pokrywaniu metalami przy stosowaniu kąpieli, zawierających trujące składniki, jak cyjanki i związki chromu; oksydacja, pobielanie, cynkowanie, kadmowanie, nikiowanie; oczyszczanie po wytrawieniu, pobieleniu i po innych podobnych procesach.

W świetle rozporządzenia Ministra Pracy i opieki Społecznej z dnia 25 lipca 1959 roku w sprawie zezwolenia na zatrudnianie młodocianych w wieku powyżej 16 lat przy niektórych rodzajach prac wzbronionych (Dz. U. z dnia 12 sierpnia 1959 r.) - zgodnie z § 1.1 - zezwolone było jedynie zatrudnianie młodocianych w wieku powyżej 16 lat przy niektórych rodzajach prac wzbronionych, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 26 września 1958 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym (Dz. U. Nr 64, poz. 312), w zakresie potrzebnym do nauki zawodu lub odbycia wstępnego stażu pracy, o ile prace te były przewidziane w programach praktycznej nauki zawodu lub wstępnego stażu pracy oraz zakład pracy stosował się do warunków zatrudniania młodocianych, określonych w rozporządzeniu. Zgodnie z § 3.1. zatrudnianie młodocianych przy pracach, o których mowa w § 1, nie mogło mieć charakteru pracy ciągłej, lecz powinno ograniczać się tylko do zaznajomienia młodocianego z czynnościami podstawowymi, niezbędnymi do wykonywania zawodu, a młodociani byli obowiązani do prowadzenia pod nadzorem osób szkolących dzienników wykonywanych prac, określonych w załączniku do rozporządzenia.

W świetle przytoczonych przepisów stwierdzić należy, że o ile wnioskodawczyni wykonywała prace na hali gdzie odbywały się czynności związane z galwanizowaniem, to jednakże obowiązki te nie stanowiły pełnego wymiaru czasu jej pracy.

Realia sprawy, zasady doświadczenia życiowego m. in w kontekście kontroli przeprowadzanych w zakładach pracy, obostrzeń i sankcji z zakresie przestrzegania prawa pracy dotyczącego zatrudniania, bezpieczeństwa i higieny pracy młodocianych wskazują na niewiarygodność twierdzeń wnioskodawczyni o pracy w spornym okresie wyłącznie jako galwanizer.

Zgodnie z § 1 ust 3 cytowanej uchwały - w razie nie przestrzegania przez zakład pracy przepisów ustawy lub przepisów o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy, inspektor pracy w trybie nadzoru przewidzianego w art. 24 ustawy nakazywał usunięcie stwierdzonych braków, a w razie niemożliwości ich usunięcia - zmianę rodzaju zatrudnienia młodocianego w sposób zgodny z przepisami ustawodawstwa pracy; władze szkoły na w razie stwierdzenia, że zakład pracy nie spełnia warunków o których mowa w ust. 1 pkt 2, zwraca uwagę kierownictwa zakładu na stwierdzone uchybienia, określając jednocześnie termin ich usunięcia. Jeżeli mimo zastosowania przewidzianych środków zakład pracy nie usuwał braków i uchybień albo gdy zachodzi niemożliwość ich usunięcia - minister, któremu zakład pracy podległ, na wniosek inspektora pracy, związku zawodowego, władzy szkolnej lub podporządkowanych sobie organów był zobowiązany do wydania zakazu przyjmowania lub ograniczenia przyjmowanie do pracy młodocianych w tym zakładzie (ust. 5) .

Niewątpliwie więc, o ile nawet w zakładzie pracy występowała spreczna z prawem praktyka powierzania wnioskodawczyni prac jej zabronionych jako młodocianej, to praktyka ta nie mogła mieć charakteru stałego, a zlecane wnioskodawczyni czynności pomocnika galwanizera mogły mieć jedynie charakter sporadyczny, nie wyczerpywały więc pełnego wymiaru czasu pracy. Tym samym charakter pracy wnioskodawczyni w tym spornym okresie nie pozwala na ustalenie, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała czynności określone w wykazie A cytowanego rozporządzenia.

W orzecznictwie ugruntowane jest stanowisko, że z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, przysługującego pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy. Oznacza to, że nie jest dopuszczalne uwzględnianie przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, przez co tak zatrudniony nie spełniał koniecznego warunku dla uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych, jakim było stałe wykonywanie pracy szkodliwej w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2012 r. (III UK 92/11 LEX nr 1215158) por. też wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97, OSNP 1998/21/638; 21 listopada 2001 r., II UKN 598/00, OSNP 2003/17/419; 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07, lex nr 494129).

Wyżej wskazane okoliczności powodują, że wnioskodawczynie nie spełnia warunków do przyznania świadczenia na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie udowodniła bowiem piętnastoletniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Mając powyższe na uwadze, na mocy art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.